

नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २६] काठमाडौं, मंसिर २१ गते २०३३ साल [संख्या ३३

श्री ५ को सरकार

गृह पञ्चायत मन्त्रालयको

सूचना

सामाजिक व्यवहार (सुधार) नियमावली, २०३३

सामाजिक व्यवहार (सुधार) ऐन, २०३३ को दफा २१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यी नियमहरूको नाम “सामाजिक व्यवहार (सुधार) नियमावली, २०३३” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा—

“ऐन” भन्नाले सामाजिक व्यवहार (सुधार) ऐन, २०३३ सम्झनुपर्छ ।

३. भोजमा बोलाउने नजिकका नातेदारहरूको अधिकतम संख्या: सामाजिक व्यवहारमा भोजमा आमन्त्रण गर्दा ऐनवमोजिम आमन्त्रण गर्न पाउने इष्टमित्र र छरछिमेकीहरू बाहेक देहायको व्यवहारमा देहायमा लेखिएको भन्दा बढी नजिकको नातेदारलाई आमन्त्रण गर्नु हुँदैन:—

आधिकारिकता मुद्रा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सामाजिक व्यवहारनजिकको नातेदारको अधिकतम संख्या

(क) विवाह—

सय जना

(ख) छैटी, न्वारान, जन्मदिवस, पास्नी,

चूडाकर्म, व्रतबन्ध र बूढोपास्नी—

पच्चीस जना

(ग) पितृकार्य—

मलामी (गुठियार) समेत

पचास जना

४. साइपाटा वा सुपारी लाने सम्बन्धमा: साइपाटा वा सुपारी लाने प्रचलन भएकाहरूले आ-आफ्नो प्रचलन एवं वैदिक विधि अनुसार चाहिने पूजाको सामान र सुपारी, फलफूल, मिठाइ र मसला जस्ता चीजबीजहरू सबै गरी पाँच किस्तीभन्दा बढी लैजान हुँदैन र त्यसरी साइपाटा वा सुपारी लैजाँदा लुगा वा गहना लैजान हुँदैन ।

५. स्वयम्बर गर्दा : स्वयम्बर गर्दा आ-आफ्नो प्रचलन एवं वैदिक विधि अनुसार पूजाआजा गरी दुलहाले दुलहीलाई बढीमा आधा तोलासम्मको सुनको औंठी एउटा वा दुई तोलासम्मको सुनको सिक्की एउटा बाहेक अन्य कुनै किसिमको सामग्री दिन हुँदैन । दुलही-तर्फबाट पनि दुलहालाई कुनै किसिमको सामग्री दिन हुँदैन ।

(२) स्वयम्बर गर्ने जाँदा पुरोहितबाहेक पाँचजनाभन्दा बढी व्यक्ति लान हुँदैन ।

६. विवाहमा लुगा, गहना लैजाने सम्बन्धमा: जन्तजाँदा दुलहीलाई लुगा गहना लैजाने प्रचलन भएकाहरूले दुलहीलाई तीन जोरभन्दा बढी लुगा र एकसरोभन्दा बढी गहना लैजान हुँदैन ।

७. जन्तीलाई खुवाउने: दुलहीको घरमा रात बस्ने गरी जन्ती आउने व्यक्तिहरूलाई दुलही-तर्फबाट दुई छोकभन्दा बढी खुवाउन हुँदैन ।

तर दुलहीकै घरमा विवाहसम्बन्धी प्रायः सबै व्यवहार सम्पन्न गर्नुपर्ने प्रचलन भएकाहरूको हकमा दुलहासमेत बढीमा पाँचजनासम्मलाई दुई छोकभन्दा बढी खुवाउन बाधा पर्ने छैन ।

८. कन्यादान गर्दा: कन्यादान गर्दा आ-आफ्नो प्रचलन एवं परम्परा अनुसार नगरी नहुने कार्यसम्म गरी पच्चीस रूपैयाँभन्दा बढीको सुन दानप्रतिष्ठा गर्न हुँदैन ।

९. मुख हेर्न जाँदा: (१) विवाह पश्चात् छोरीबेटीको मुख हेर्न जाने प्रचलन भएकाहरूले छोरीबेटीको मुख हेर्नजाँदा आ-आफ्नो प्रचलन एवं परम्परा अनुसार दही, माछा, मसला, मिठाइ र फलफूल जस्ता चीजबीजहरू सबै गरी बढीमा पाँच किस्ती र छोरीबेटीलाई एक जोर लुगा बाहेक अन्य कुनै किसिमको सामग्री लैजान हुँदैन ।

२९० आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) मुख हेर्न जाँदा बीस जनाभन्दा बढी व्यक्ति लैजान हुँदैन ।

(३) दश रूपैयाँभन्दा बढी राखी मुख हेर्न हुँदैन ।

१०. सम्धी सम्धिनीको ढोग भेटः विवाह पश्चात् सम्धी सम्धिनीको ढोग भेट गर्दा दुलही पक्षका सम्धी सम्धिनीले दुलहा पक्षका सम्धी सम्धिनीलाई एक रूपैयाँभन्दा बढी राखी ढोग भेट गर्न हुँदैन ।

११. दुलान फर्काउँदा वा दुरागमन गर्दाः आफ्ना छोरीबेटी र दुलहालाई घर फर्काउँदा आफ्नो प्रचलन एवं परम्परा अनुसार बढीमा पाँच किस्तीसम्म खाने कुरा र दुलहालाई एक जोर लुगा बाहेक अन्य कुनै किसिमको सामग्री दिन हुँदैन ।

१२. तीजमा दर पठाउनेः तीज पर्वमा दर पठाउँदा आफ्नो प्रचलन एवं परम्परा अनुसार मिठाइ र फलफूल जस्ता चीजबीजहरू सबै गरी बढीमा दुई किस्ती बाहेक अन्य कुनै सामग्री पठाउन हुँदैन ।

१३. आमा बाबुको मुख हेर्नः मातातिर्थ औंसी गोकर्ण औंसीमा आमा बाबुको मुख हेर्न जानेले मिठाइ र फलफूल जस्ता चीजबीजहरू सबै गरी बढीमा एक किस्ती बाहेक अन्य कुनै सामग्री लैजान हुँदैन ।

१४. भाइटीका गर्दाः भाइटीकामा दिदी बहिनीले प्रत्येक दाजु भाइलाई आफ्नो प्रचलन एवं वैदिक विधि अनुसार चाहिने सगुनको सामान बाहेक फलफूल, मिठाइ र मसला आदि समेत गरी एक किस्तीभन्दा बढी लैजान हुँदैन ।

१५. सगुन लाने सम्बन्धमाः पार्वती, व्रतवन्ध, चूडाकर्म र विवाहको उपलक्ष्यमा सगुन लाने प्रचलन भएकाहरूले मामा र फुपू खलक बाहेक अरुले सगुन लैजान हुँदैन ।

१६. दान आदि गर्नेः मृत्युप्राप्त तेन्हु दिनसम्म दान आदि गर्दा चल अचल, चौपाया-समेत गरी दुई हजार रूपैयाँभन्दा बढीको दान दक्षिणा दिन हुँदैन ।

१७. काम गर्ने व्यक्ति, भरिया आदि गणना नगर्नेः (१) जन्तीसाथ जाने भरियाहरूलाई जन्तीको संख्यामा गणना गरिने छैन ।

(२) मुख हेर्न जाँदा सामान आदि बोकी जाने भरियाहरूलाई मुख हेर्न जाने व्यक्तिहरूको संख्यामा गणना गरिने छैन ।

(३) भोजमा काममा लगाएको व्यक्तिलाई आमन्त्रित व्यक्तिहरूको संख्यामा गणना गरिने छैन ।

आज्ञाले-

शेरबहादुर शाही

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।

259

श्री ५ को सरकारको सचिव